

Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref.:

Vår ref.: 21/1000

Vår dato: 12.05.2022

Saksbehandler: Kjersti Barbakken // Kontoret for
kvalifisering og sosiale tjenester

Svar på henvendelse - opphold under forutsetning av underhold

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til henvendelse fra dere 19.04.21, hvor dere spør om hvilke rettigheter til sosiale tjenester personer som har fått opphold under forutsetning av underhold har, når det ikke foreligger forsørgelsesplikt etter norsk lov. Vi beklager at det har tatt tid å svare dere.

Dere viser til en tidligere uttalelse fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, datert 11.04.19, og stiller spørsmålsteget ved om det subsidiære prinsippet kan sette begrensinger på retten til økonomisk stønad i de tilfeller hvor det ikke foreligger forsørgelsesplikt etter norsk lov, og der det heller ikke foreligger andre reelle muligheter for vedkommende til å sørge for sitt livsopphold.

Arbeids- og velferdsdirektorates vurdering

På bakgrunn av en henvendelse fra Helsetilsynet, kom Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) den 04.11.21 med en klargjøring av retten til økonomisk stønad for personer som har opphold i Norge under forutsetning av underhold. Som følge av uttalelsen fra AID, ble rundskrivet pkt. 4.18.2.31 endret.

Endringen medfører at dersom en familiegjenforent kontakter NAV-kontoret og søker økonomisk stønad, må NAV-kontoret ta konkret stilling til hvilket hjelpebehov den familiegjenforente har, selv om vedkommende er innvilget opphold i Norge under forutsetning av at referansepersonen skal underholde ham/henne.

Det subsidiære prinsipp vil imidlertid kunne sette en begrensning i de tilfeller hvor den familiegjenforente er ektefelle eller barn til referansepersonen, og referansepersonen faktisk kan forsørge dem.

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET // KONTORET FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

Med hilsen

Nina Strømmen
kontorsjef

Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Kjersti Barbakken
seniorrådgiver

Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Kopi til

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Statsforvaltaren i Rogaland

Statsforvaltaren i Vestland

Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sabrina Hammer, 74 16 83 66

Ønske om lovtolkning - opphold under forutsetning av underhold

Statsforvalteren i Trøndelag ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om svar på dette spørsmålet:

- Hvilke rettigheter til sosiale tjenester har personer som har fått opphold under forutsetning av underhold, når det ikke foreligger forsørgelsesplikt etter norsk lov?

Hvorfor spør vi om dette?

Vi har mottatt et spørsmål fra et NAV-kontor angående ektefeller som har fått opphold under forutsetning av underhold, men der forsørgelsesplikten i ettertid har falt bort, for eksempel som følge av separasjon, skilsmisse eller annet samlivsbrudd. Dette medfører to problemstillinger:

1. Hvordan kan den familiegjenforente dokumentere lovlig opphold overfor NAV-kontoret, når forutsetningene for oppholdstillatelsen er falt bort?
2. Hvilken betydning har det for den familiegjenforentes rettigheter til sosiale tjenester, når det ikke lenger foreligger forsørgelsesplikt etter norsk lov?

Vi er kjent med at tilsvarende problemstilling er svart ut av Arbeids- og velferdsdirektoratet i brev 11.04.2019 til Statsforvalteren i Oslo og Viken. I deres tolkningsuttalelse går det fram at:

- Det subsidiære prinsippet setter en begrensning på den familiegjenforentes rett til økonomisk stønad, fordi vedkommende har en annen mulighet til å sørge for sitt livsopphold.
- Norsk lov har ikke en utvidet forsørgelsesplikt for familiegjenforente som har opphold under forutsetning av underhold.
- Dersom utgiftene ikke gjelder barn eller ektefelle som referansepersonen har underholdsplikt for etter norsk lov, vil utgiftene ikke være en del av referansepersonens nødvendige livsopphold.

Vi stiller likevel spørsmål ved om det subsidiære prinsippet kan sette begrensninger på retten til økonomisk stønad, i de tilfeller det ikke foreligger forsørgelsesplikt etter norsk lov, og der det dermed heller ikke foreligger andre reelle muligheter for vedkommende til å sørge for sitt livsopphold.

Hva tenker vi selv?

Til spørsmål 1

Etter vår vurdering bør NAV-kontoret kunne forholde seg til oppholdstillatelsen som dokumentasjon på lovlig opphold, inntil tillatelsen eventuelt blir tilbakekalt av utlendingsmyndigheten. Dersom den familiegjennforente ønsker fortsatt opphold i Norge, kan NAV-kontoret råde vedkommende til å søke om opphold på annet grunnlag. Hvis vedkommende får lov til å være i landet frem til søknaden blir behandlet, har personen fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven.

Til spørsmål 2

Vi er enige i direktoratets vurdering av at verken sosialtjenesteloven eller utlendingsloven har en utvidet forsørgelsesplikt for familiegjennforente som har opphold under forutsetning av underhold. Dette innebærer at referansepersoner som søker om økonomisk stønad, som hovedregel ikke har rett til økonomisk stønad til dekning av underhold av en person som vedkommende ikke har forsørgelsesplikt for.

Etter vår vurdering innebærer dette derimot ikke at den familiegjennforente ikke har rett til å søke om, og få vurdert behov for, sosiale tjenester på selvstendig grunnlag. Dersom vedkommende har lovlig opphold og fast bopel, har personen fulle rettigheter etter sosialtjenesteloven. Vi kan derfor ikke se at sosialtjenesteloven setter en begrensning for denne gruppen.

Vi kan heller ikke se at det subsidiære prinsippet gjør seg gjeldende i tilfeller der det ikke foreligger forsørgelsesplikt etter norsk lov. Dersom krav om underhold etter utlendingsloven ikke medfører en forsørgelsesplikt, kan dette er vår mening heller ikke legges til grunn som en annen mulighet for selvforsørgelse.

Med hilsen

Hanne Reitan Øksnes (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon NAV-Sosiale tjenester

Sabrina Hammer
juridisk seniorrådgiver
Seksjon NAV-Sosiale tjenester

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Vestland	Statens hus, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Statens hus	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ